

Grudzień 2013 roku

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału i nie ma charakteru wyczerpującego

Tajne więzienia

Pierwsze sprawy dotyczące tak zwanej praktyki „wydawania więźniów”

El-Masri przeciwko „byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii”

13 grudnia 2012 roku (Wielka Izba)

Skarga dotyczy zarzutów sformułowanych przez obywatela niemieckiego pochodzenia libańskiego, który utrzymywał, że stał się ofiarą tajnej operacji „rendition” [wydawanie więźniów], w trakcie której został zatrzymany, przetrzymywany w izolacji, przesłuchiwany i poddany okrutnemu traktowaniu w hotelu w Skopje przez okres 23 dni, a następnie przekazany agentom CIA (Centralna Agencja Wywiadowcza), którzy przetransportowali go do tajnego ośrodka w Afganistanie, gdzie był dalej znęcany się nad nim przez ponad cztery miesiące.

Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał relacje skarżącego za potwierdzone bez uzasadnionych wątpliwości i stwierdził, że „była Jugosłowiańska Republika Macedonii” jest odpowiedzialna za stosowanie wobec skarżącego tortur i poddanie go okrutnemu traktowaniu w kraju, a następnie po przekazaniu skarżącego władzom Stanów Zjednoczonych w kontekście pozasądowego „wydania”.

Trybunał stwierdził, że doszło do **naruszenia Artykułu 3** (zakaz tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w związku z niehumanitarnym i poniżającym traktowaniem, któremu skarżący został poddany podczas przetrzymywania w hotelu w Skopje, w związku z jego traktowaniem na lotnisku w Skopje, równoznacznym z torturami oraz w związku z przekazaniem skarżącego władzom Stanów Zjednoczonych, co naraziło go na ryzyko dalszego traktowania niezgodnego z Artykułem 3. Ponadto Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3** ze względu na brak przeprowadzenia skutecznego śledztwa przez „byłą Jugosłowiańską Republikę Macedonii” w zakresie dotyczącym zarzutów złego traktowania, podnoszonych przez skarżącego.

Trybunał stwierdził następnie **naruszenie Artykułu 5** (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) Konwencji w związku z przetrzymywaniem skarżącego w hotelu w Skopje przez okres 23 dni i jego późniejszym uwięzieniem w Afganistanie oraz brakiem skutecznego śledztwa w sprawie zarzutu arbitralnego pozbawienia wolności.

Na koniec Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) oraz **naruszenie Artykułu 13** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji.

Sprawy zawisłe przed Trybunałem

Nasr i Ghali przeciwko Włochom (skarga nr 44883/09)

Skarga zakomunikowana Rządowi Włoch w dniu 22 listopada 2011 roku

Pierwszy skarżący, imam Abu Omar – obywatel Egiptu posiadający status politycznego uchodźcy we Włoszech - sformułował zarzut, że został porwany i przewieziony do Egiptu, a następnie osadzony w tajnym więzieniu przez okres kilku miesięcy w niehumanitarnych warunkach. Druga skarżąca, jego żona, podnosi, że władze Włoch pozostawiły ją w sytuacji niepewności dotyczącej tego, co stało się z jej mężem.

Trybunał zakomunikował skargę Rządowi Włoch oraz skierował do stron pytania na podstawie Artykułu 3 (zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), Artykułu 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego), Artykułu 6 (prawo do rzetelnego procesu), Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) oraz Artykułu 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji.

Al Nashiri przeciwko Polsce (skarga nr 28761/11) oraz Husayn (Abu Zubaydah) przeciwko Polsce (skarga nr 7511/13)

Skargi zakomunikowane polskiemu Rządowi odpowiednio w dniu 10 lipca 2012 roku oraz w dniu 9 lipca 2013 roku

Sprawy dotyczą „wydania” dwóch mężczyzn podejrzanych o akty terroryzmu i umieszczenia ich w tajnych ośrodkach CIA, w których stosowano nielegalne metody przesłuchiwania. Obaj mężczyźni są osadzeni obecnie w bazie Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych w Zatoce Guantanamo na Kubie.

Zarzuty obu skarżących podniesione przed Trybunałem dotyczą trzech zasadniczych kwestii: ich torturowania, okrutnego traktowania, przetrzymywania w odosobnieniu na terenie Polski, choć formalnie byli aresztowani przez USA; ich przekazania z Polski oraz braku przeprowadzenia przez stronę polską skutecznego śledztwa w sprawie. Skarżący utrzymywali w szczególności, że Polska w sposób świadomy i celowy umożliwiła CIA przetrzymywanie ich w tajnym więzieniu w jednostce w Starych Kiejkutach, odpowiednio przez okres sześciu i dziewięciu miesięcy, bez jakiegokolwiek podstawy prawnej lub rozpoznania sprawy oraz bez kontaktu z rodziną. Skarżący sformułowali zarzut, że Polska w sposób świadomy i celowy umożliwiła ich przewiezienie z terytorium Polski, pomimo istnienia realnej groźby okrutnego traktowania oraz osadzenia skarżących w odosobnieniu, pozwalając by zostali oddani pod jurysdykcję, gdzie byliby pozbawieni rzetelnego procesu. Na koniec podnieśli, że Polska nie przeprowadziła skutecznego śledztwa w sprawie ich okrutnego traktowania, przetrzymywania oraz przekazania z terytorium Polski.

Skarżący powołali się w szczególności na Artykuł 3 (zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), Artykuł 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego), Artykuł 6 (prawo do rzetelnego procesu), Artykuł 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) oraz Artykuł 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji. Pierwszy skarżący odwołał się ponadto do Artykułu 2 (prawo do życia) Konwencji oraz Protokołu nr 6 do Konwencji (zniesienie kary śmierci) w odniesieniu do jego przekazania z Polski.

Trybunał zakomunikował skargi polskiemu Rządowi odpowiednio w dniu 10 lipca 2012 roku oraz w dniu 9 lipca 2013 roku.

W dniu 3 grudnia 2013 roku odbyła się rozprawa przed Trybunałem w tych sprawach.

Al Nashiri przeciwko Rumunii (skarga nr 33234/12)

Skarga zakomunikowana Rządowi Rumunii w dniu 18 września 2012 roku

Skarżący w przedmiotowej sprawie oraz w sprawie *Al Nashiri przeciwko Polsce* (zobacz powyżej) to ta sama osoba. W skardze skierowanej do Trybunału podnosi on, że Rumunia, której skarżący zarzuca, że posiadała wiedzę na temat programu wydawania więźniów, tajnych więzień zlokalizowanych na jej terytorium, gdzie był przetrzymywany oraz tortur i niehumanitarnego i poniżającego traktowania, któremu on oraz inne osoby były

poddane jako część procesu, w sposób świadomy i celowy umożliwiła CIA przetrzymywanie skarżącego oraz odmawia do chwili obecnej właściwego potwierdzenia, iż doszło do bezprawnego działania lub przeprowadzenia śledztwa w sprawie. Skarżący sformułował ponadto zarzut, że Rumunia umożliwiła CIA przetransportowanie go z jej terytorium, pomimo istotnych przesłanek, które wskazywały na istnienie realnej groźby, że skarżącemu zostanie wymierzona kara śmierci i zostanie ponownie poddany okrutnemu traktowaniu i osadzony w odosobnieniu oraz że jego proces będzie rażąco nierzetelny.

Trybunał zakomunikował skargę Rządowi Rumunii oraz skierował do stron pytania na podstawie Artykułu 2 (prawo do życia), Artykułu 3 (zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), Artykułu 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego), Artykułu 6 (prawo do rzetelnego procesu), Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego), Artykułu 10 (wolność wyrażania opinii) oraz Artykułu 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji oraz Protokołu nr 6 do Konwencji (zniesienie kary śmierci).

Abu Zubaydah przeciwko Litwie (skarga nr 46454/11)

Skarga zakomunikowana Rządowi Litwy w dniu 14 grudnia 2012 roku

Skarżący w przedmiotowej sprawie oraz w sprawie *Husayn (Abu Zubaydah) przeciwko Polsce* (zobacz powyżej) to ta sama osoba. Podnosi on, w szczególności, przed Trybunałem, że był przetrzymywany i poddany okrutnemu traktowaniu w tajnym więzieniu, które znajdowało się rzekomo na terytorium Litwy i było prowadzone w ramach programu CIA dotyczącego „wydawania więźniów”.

Trybunał zakomunikował skargę Rządowi Litwy oraz skierował do stron pytania na podstawie Artykułu 3 (zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), Artykułu 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego), Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) oraz Artykułu 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) Konwencji.